

#ŠTO NAS OČEKUJE U PREDSTOJEĆEM DESETLJEĆU?#

Intenzivni toplinski valovi poput onoga koji je nedavno pospješio katastrofalan požar u Grčkoj, postali su uslijed klimatskih promjena sve češći diljem svijeta, upozoravaju znanstvenici.

Je li ovogodišnji toplinski val tek iznimka?

Rekordno visoke temperature u posljednjih su nekoliko tjedana zabilježene na cijeloj sjevernoj hemisferi, od Norveške do Japana.

U Grčkoj, u kojoj je golemi šumski požar prošli tjedan odnio 88 ljudska života, sparna i vruća ljeta postala su uobičajena, no toplinski val koji je nedavno zahvatio sjevernu Europu zasad se smatra izuzetkom. Svjetska meteorološka organizacija (WMO) predviđa da će temperature i dalje obarati prosječne ljetne vrijednosti od Irske preko Skandinavije do baltičkih zemalja sve do prvog dijela kolovoza.

Ovogodišnji je srpanj u Švedskoj bio najtopliji u posljednjih 250 godina, a suše i neuobičajeno visoke temperature najteže su pogodile laponske stočare.

Vatra je poharala oko 20.000 hektara polja i šuma, a materijalna šteta procijenjena je na više od 60 milijuna eura. U središnjem dijelu zemlje i na zapadu u jednom su trenutku bila aktivna 44 požara zbog kojih je stanovništvo bilo prisiljeno na evakuaciju.

Toplinski valovi od Kalifornije do Japana

Toplinski val bez presedana ovog je ljeta zahvatio i Japan. Od njegovih posljedica u toj je zemlji umrlo više desetaka stanovnika, a na drugom kraju svijeta, u Kaliforniji zabilježena je rekordno visoka temperatura - čak 48,9 Celzijevih stupnjeva u Chinou.

"Obično toplinski valovi zahvate dio planeta, no ove godine se užarila cijela sjeverna hemisfera, a to je iznimno neobično", kaže Anders Levermann, profesor na Institutu za istraživanje klimatskih promjena u Postdamu.

"Teško je svaki od ovih događaja izravno pripisati ljudskoj aktivnosti", rekao je za AFP francuski stručnjak za klimatske promjene Jean Jouzel.

No iznimno visoke temperature u posljednjih nekoliko tjedana "poklapaju se s našim očekivanjima, a posljedica su klimatskih promjena prouzročenih emisijom stakleničkih plinova", smatra zamjenica glavnog tajnika WMO-a, Elena Manaenkova.

Rezultati studije objavljeni u prosincu u Glasilu američke meteorološke udruge upućuju na to da su rekordno visoke temperature evidentirane 2016. diljem svijeta isključivo posljedica globalnog zatopljenja, ali i ekstremnih toplinskih valova u Aziji.

S obzirom na to da su u posljednje tri godine zabilježene najviše temperature otkad je mjerenja na Zemlji "s razlogom možemo postaviti pitanje: hoće li takve vremenske prilike biti sve učestalije ako ne smanjimo emisiju ugljičnog dioksida?", kaže Levermann te dodaje da je

odgovor na to pitanje potvrđan.

Znanstvenici koji surađuju u sklopu projekta World Weather Attribution (WWA), inicijative koja se bavi ekstremnim vremenskim uvjetima neposredno nakon što se dogode, u petak su na sastanku ocijenili kako je upravo zbog klimatskih promjena bilo dvaput izglednije da će sjever Europe zahvatiti ovako ekstreman toplinski val. Istodobno upozoravaju na to da se rezultati uzmu sa zadrškom jer je riječ o preliminarnoj analizi objavljenoj prije završetka toplinskog vala.

Što nas očekuje u predstojećem desetljeću?

Međuvladin panel o klimatskim promjenama, UN-ov panel stručnjaka, još 2012. je u izvještaju upozorio da njihovi modeli upućuju na sve češće i intenzivnije epizode ekstremnih vremenskih uvjeta u predstojećim desetljećima.

Čak i kad bi svijet uspio ograničiti globalno povećanje prosječne temperature na dva Celzijeva stupnja iznad razine prije industrijske revolucije, u skladu s Pariškim klimatskim sporazumom iz 2015. koji je potpisalo 195 zemalja, znanstvenici nagovješćuju još opasnije toplinske valove, suše, poplave i uragane. No upozoravaju da to nije sve - oni će se događati na još širim geografskim područjima.

"Svaku godinu postavljat će se novi neslavni temperaturni rekordi od Rusije preko Francuske do Japana", kaže Jouzel.

Toplinski valovi kakve smo prvi put zabilježili 2003., a od tada su rezultirali smrću oko 70.000 ljudi u Europi, "nakon 2050. ili 2060. mogli bi postati uobičajeni", kaže francuski znanstvenik te dodaje da bi "uz topliji i zagrijaniji zrak i suše tlo, požari mogli postati sve češća pojava."

Po podacima Europske komisije 2017. godina bila je jedna od najtežih kada su posrijedi šumski požari u Europi. U Portugalu, Španjolskoj i Italiji tada je izgorjelo čak 800.000 hektara šuma.

I još jedna zabrinjavajuća informacija u izvješću Komisije: Područja podložna požarima u zemljama južne Europe tijekom 21. stoljeća mogla bi se povećati za 50 do 100 posto, ovisno o tomu kolikom se brzinom naš planet bude zagrijavao.

(Hina)

Toplinski valovi od Arktika do Japana - znak dramatičnih promjena

Kategorija: SVIJETAžurirano: Nedjelja, 29 Srpanj 2018 09:15

Objavljeno: Nedjelja, 29 Srpanj 2018 09:12

